

400 tonn snus under norske lepper årlig

Snusing og helseeffekter var temaet på et presseseminar arrangert av Tobakksfritt i begynnelsen av november.

Informasjonssjef i Legeforeningen og nestleder i Tobakksfritt, Ellen Juul Andersen la frem tall fra en ny, landsomfattende opinionsundersøkelse om snusing og helseeffekter.

Snusing – for menn

Undersøkelsen som omfattet 882 personer over 18 år, viser at 4 % snuser daglig og 2 % av og til. Undersøkelsen viser også at snusing er et mannsfenomen. 8 % av alle menn og kun 1 % kvinner i Norge snuser daglig. Trøndelag ligger på topp med 16 % snusbrukere, Nord-Norge har 12 % og Østlandet 7 %. På Vestlandet er det derimot 1 % dagligbrukere av snus.

Mer enn 50 % tror at snusing er mer eller like skadelig som røyking, 70 % tror at snusing kan gi kreft, mens 42 % tror at snusing kan gi hjerte- eller karsykdom.

– Mens tidligere storbrukere av snus var fiskere og skogsarbeidere, har bruken nå spredt seg til idrettsutøvere, akademikere og andre høytlønnte, sa forsker Karl Erik Lund ved Statens institutt for rusmiddelforskning, SIRUS.

Mange snusere – uklare helseeffekter, ifølge Ellen Juul Andersen, Tore Sanner, Karl Erik Lund og Paul Nordgren. Foto L.T. Kongsvik

– Snusere er ofte blandingsbrukere dvs. at de både røyker og snuser. Dagens snusere begynner allerede ved 14–15-årsalderen, gjennomsnittlig noe tidligere enn for brukere av tobakk, sa Lund.

Hvor ille?

Leder i Tobakksfritt, professor Tore Sanner ved Radiumhospitalet, redegjorde for hva vi i dag vet om helsefarene knyttet til bruk av snus. Sanner sa han var overbevist om at snusing kan gi økt kreftisiko, men at det ikke finnes dokumentasjon på hvor stor risikoen er. Årsaken til dette er at tidligere undersøkelser av helseskader ved snusing, er

gjort på menn som begynte å snuse i 20-årsalderen. – Nå begynner ungdom i 14–15-årsalderen å snuse og vi vil ikke vite noe om helseskadene før disse har vært brukere i flere år. Helseskadene ved snus kan derfor være større enn vi er klar over, sa Sanner.

To svenske undersøkelser fra 1998 viser at det er økt risiko for kreft i munnhulen blant tidligere snusere, men dette er ennå ikke påvist blant nåværende brukere. – Det kan skyldes at det tar tid å utvikle kreft, og at dette først kommer til uttrykk senere, sa han.

Avdelingsdirektør Paul Nordgren ved Svenska Folkhälsoinstitutet orienterte om svenske forhold: – Vi betrakter fortsatt snus som noe negativt. I Sverige snuser 20 % av alle menn og ca. 1 % av kvinnene. På slutten av 1960-tallet var forbruket av snus i Sverige omkring 2 500 tonn, i dag ligger tallet på ca. 5 000 tonn.

– Om lag en tredel av de som er mellom 16 og 34 år snuser i tillegg til at de røyker og 60 % av de som røyker av og til, er også snusere. En del av mennene som slutter å røyke, går over til snus, sa Nordgren.

Lisbet T. Kongsvik
Informasjonsavdelingen

høringsuttalelser høringsuttalelserhøringsuttal

Støtter forslag om røykfrie serveringssteder

Innføring av totalt røykeforbud er det eneste alternativet som tilfredsstiller de krav som bør stilles til ansattes arbeidsmiljø.

Legeforeningen gir i en høringsuttalelse full støtte til ovennevnte konklusjon i Helsedepartementets høringsnotat om røykfrie serveringssteder.

Forslaget er et svært viktig bidrag i arbeidet for å bedre arbeidsmiljøet for ansatte i hotell- og restaurantbransjen og for å øke tilgjengeligheten for publikum. Den høye sykkeligheten og dødeligheten før pensjonsalder blant servitører, skyldes utvilsomt i tillegg til passiv røyking også en rekke andre forhold, som eksempelvis egen røyking og uregelmessig arbeidstid. Det er imidlertid vist at innføring av røykfrie serveringssteder fører til bedring av helsen allerede etter kort tid, både blant de av servitørene som ikke røyker og blant de som røyker.

De ansattes arbeidsmiljø

Unntaket fra hovedregelen i tobakkskadeloven har fungert dårlig og medført at mange ansatte er blitt utsatt for uakseptabelt høye konsentrasjoner av tobakksrøyk. Legeforeningen peker i høringsuttalelsen også på det arbeidsmiljøproblemet som tobakksrøyk representerer i forbindelse med skadelige virkninger på svangerskap. Mange av servitørene er kvinner i fertil alder. Innføring av røykfrie serveringssteder vil gjøre arbeidsmiljøet langt bedre og sannsynligvis også redusere røyking blant de ansatte. Innføring av fysisk atskilte soner, bedre ventilasjonssystemer, luftgardiner og liknende vil ikke gi noen vesentlig bedring i arbeidsmiljøet for de ansatte. Slike tiltak vil også ytterligere vanskeliggjøre tilsyn og kontroll og føre til betydelige endringer i konkurranseforholdet mellom ulike serveringssteder.

Legeforeningen er derfor enig med departementet i at løsningen er innføring av helt røykfrie serveringssteder. Røykfrie serveringssteder vil medføre at en stor gruppe av befolkning

gen som tidligere var utestengt som følge av passiv røyking, nå vil kunne benytte disse.

Virkeområde for røykeforbudet

Legeforeningen støtter departementets forslag til virkeområdet for røykeforbudet, men er i tvil om forbudet vil omfatte diskotek og andre dansesteder dersom det ikke foregår salg/servering av mat og/eller drikkevarer. Det vil være uheldig om det kan røykes på slike steder dels fordi store deler av publikum dermed vil utestenges og dels fordi det er på slike steder mange ungdommer vil begynne å røyke, hevder Legeforeningen som også er enig i at forbudet også skal gjelde kantiner på arbeidsplasser. Legeforeningen foreslår at eventuelle røykerom på arbeidsplassen må plasseres andre steder i virksomheten og ikke i tilknytning til kantiner siden forbudet lett kan omgås ved at man lager pauserom i forbindelse med kantine hvor det ikke foregår servering, men hvor de ansatte kan medbringe mat.

Lise B. Johannessen
Informasjonsavdelingen
Fra foreningen 2944